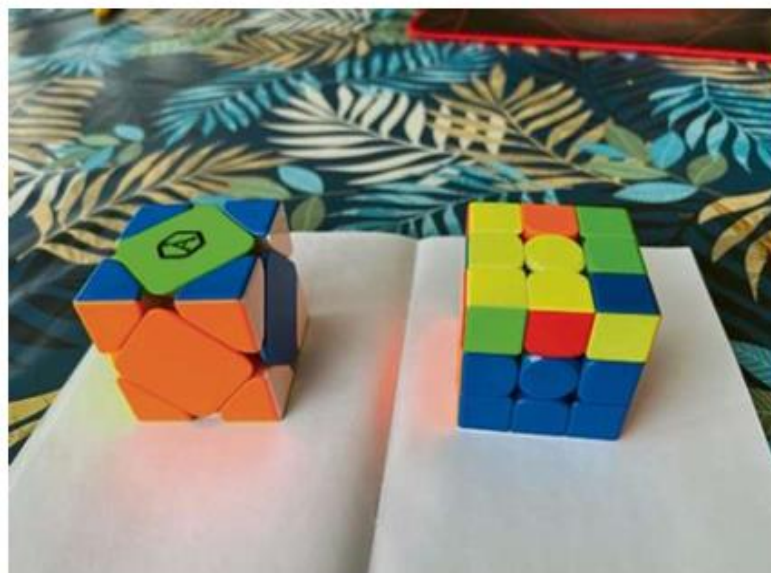

Ils quadrels magic ein sia gronda pissiun

Quei ch'ei per biars in'occupaziun el temps liber ei per Silvan Venzin ina vera pissiun. En ina spertadad nundetga volva el il quadrel magic un ses quadrelins entochen che tuts ein ella posiziun ch'els han dad esser. Ella categoria dil quadrel skewb tegn el schizun il record svizzer.

IANS HUONDER/FMR

Aiez december ha *Silvan Venzin* (15) da *Austér/Acletta* recaltgau ils emprems retgs da siu trenament intensiv e sia pissiun per l'activitad vid ils quadrels magic rubik's cube, mira era box). Cul quadrel kewb ha el contonschiu in niev recordraziun a Ligiaun. 3,18 secundas ha el luvrau per haver ils quadrelins dil quadrel aschia che tuttas sis varts havevan la nedema color. Il temps da 3,18 secundas edat ord la media da tschun rundas senza ch'il mender ed il meglier temps queni. Il record mundial da quella fuorma da quadrel d'in American ei 1,53 secundas. Quei ei secapescha fetg spert e fetg grev la contonscher. Jeu sai, ch'jeu sai denton ra sligiar il quadrel en in temps sut treis secundas. Mia finamira ei da tener vinanon quei record nazional e da migliurar l», di Silvan Venzin.

Ei dat differents quadrels magic. Seniester il quadrel skewb, dretg quel ch'ei probabel il pli derasau (rubik's cube).

FOTOS HANS HUONDER

lumbat encunter sesez

na entochen in'ura e mesa per di trenecha Silvan Venzin vid ils quadrels magic: «Magari empau pli ditg ni meins litg. Dependa era dil temps che stat a disposiziun.» Ella media serenda el inager meins ad ina concurrenza da quadrels. Avens han quellas liug el cantun Tessin uia ch'in'organisaziun s'empatscha da quellas. Pil scolar dil gimnasi dalla claustra da Mustér han las sfidas culs quadrels na fascinaziun speciala: «Ins cumbatta un sesez ed encunter l'ura. Ins ei buc il concurrent d'enzatgi auter. Mintgin ei schi sperts sco quei ch'el sa esser senza in-

fluenza d'enzatgi auter. La finamira ei d'adina vegnir megliers.»

Allas concurrenzas vegnan ils quadrels mischedai da personas neutralas. Naven da quei mument ch'il concurrent vesa il quadrel ha el 15 secundas peda da studiar co sligiar il pli spert la sfida. Aschi spert ch'el ha la soluziun entscheiva il cumbat cull'ura. «Jeu s'imaginel ils singuls quadrelins sco bustabs e fuormel plaids ord quels», tradescha Silvan Venzin siu success. Ina ga ni l'autra gartegi quei buc, per exempel ella categoria dalle concurrenzas ch'ils eglis ein cuvretgs,

pia ch'ins vesa buc il quadrel enten sligiar il pensum. Els trenaments sco las concurrenzas seigi la concentraziun fetg decisiva: «Igl ei impurtont da sefocussar suletamein sil quadrel e la soluziun pusseivla. Igl ei ina lavur cul tgau.»

Entschiet avon sis onns

Ella vegliadetgna da diesch onns ha Silvan Venzin entschiet a sefatschentar dils quadrels magic: «Nus havevan in da quels a casa. Jeu hai lu entschiet a strubiar quel ed empruau da vegnir adina pli sperts.» Oz sligia el il pensum dil quadrel

convenzional sut 10 secundas. Successivamein ed autodidacticamein seigi el lu sefatschentaus dad auters models da quadrels, numnai per engles rubik's cube. Il pli derasau ei bein quel cun 3x3 quadrelins per surfatscha, lu denton era da quels cun 5x5 ni 7x7. «Igl onn 2021 hai jeu giu viu ch'ei dat era concurrenzas da quadrels e hai lu entschiet a separticipar a quellas», di Silvan Venzin e prompt ha el saviu festivar emprems success. Aschia eis el daventaus il matg 2023 vicecampiun svizzer ella categoria dil skewb a Visp. Concurrenzas dat ei per endisch differents models da quadrels, cumbattiu vegn ei en 17 categorias. Allas differents categorias separticipeschan mintgamai umens e dunnas da differenta vegliadetgna, tut en tut rodund 50 entochen 70 personas dall'entira Svizra.

Ils megliers han sponsurs

Ensem culs geniturs serenda Silvan Venzin allas concurrenzas dils quadrels magic ell'entira Svizra. Ils cuosts persuenter portan els sezs: «Ils megliers han sponsurs, mo viver da quei sa secapescha negin. Culs daners dils sponsurs san entgins cuvrier ina part dallas expensas.» In dils gronds giavischs da Silvan Venzin ei da saver arranschar in mument ina concurrenza da rubik's cube en Surselva. Cun Swisscubing – l'associaziun svizra da quell'activitad – seigi el gia staus en contact. Mo era personalmeins a el tgei via prender suenter il gimnasi a Mustér: «Jeu less studegiar matematica ed informatica.»

Silvan Venzin tegn il record nazional cul quadrel skewb. Ella media ha el duvrau igl atun vargau 3,18 secundas per haver las differents parts dil quadrel el dretg liug.

Il quadrel magic

Il quadrel magic – per engles rubik's cube – ei aschidadir in puzzle da volver. El ei vegnius inventaus igl onn 1974 digl inschignier da construcziun ed architect ungares *Ernö Rubik*. Sco ins sa leger en «Wikipedia», ei il quadrel magic vegnius honoraus igl onn 1980 cul premi special sco meglier giug solitar dils Giugs digl onn. Ils onns 1980 era il giug fetg popular. Dapi igl onn 2000 creschan las activitads da concurrenza ella spertadad cuntinuadamein. (fmr/hh)